

ACC. N:R M. 13914: 1-4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Gudrun Krillner*
Härad: *Östbo* Berättare: *Erik Axel Andersson, Gällared*
Socken: *Gällared* Berättarens yrke: *bonds*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1881* i *Gällared*

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-4.

LUF 73

ACC. N:R M. 13914:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya liden kom till byn.

Det var järnvägarna och fabriken som hjälpte den nya liden att komma till byggen. 1877 kom Halmstad - Västbo banan till, några år efter Skåne - Småland-järnvägen. Den första fabriken i trakten var en stötfabrik i Värnamo på 1890-talet, som maskinsvårade stölsken. När Lammhult började byggas, sådde bönderna dit sliper och props. Props såddes i fot. Sliper som var 4½ fot och 9 tum i tops och med 16 kärnor var förnämast och för det fick bönderna 1.20 kr i sluket (i sluket av 1800-talet). Då blev det ett litet uppsving. Nu började man ta hem kalk till jordbruket och så förbättrades den. De långa stadsresorna försvann i och med att handlande uppstod i stationsambullerna. 1903 öppnades Alvesta - Värnamo-järnvägen. Bönderna i Västbo började

sälja ved och ungdomen här fick plats därnere
och skrädde och så höjade byggnadsarbeten
i och med järnvägen.

Vägen Nydala - Rydaholm var lands väg. Bygde-
vägen Bor - Gällaryd byggdes på 1880-talet.
Aschan byggde vägen Lohs - samhället på 1860-
talet. Vid denna var byggde han strax

innan Lohs upp från slägor på var sida av
vägen med en bom över vägen. Dessa fungerat
som tullhus, ty skogen fick inte säljas.

Vägarnas förbättring kom med väghusans arbets-
lag på 1920-talet. Sedan 1902-03 hade varje
äbo ^{haft} var sin vägbit att underhålla.

Post gick två gånger i veckan från Bor till
Gällaryd och en gång, på lördagar, till Ryda-
holm. Innan järnvägen kom till var det
postdiligen mellan Bor och Rydaholm.

(Inkom för kyrkan gick posten från Rydaholm

ACC. N:R M. 13914:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

tie Gällaryd (De var pastorat)) På gästgivargården
i Boo höll posten tie Postmannen var klädd
i uniform och när han kom in på gården
^{spändeligen} bläste han i sitt jägarhorn för att de skulle
höras posten. Han hytte häst på gästgiveriet.
Den första postmästaren i Gällaryd var löns-
mansfrun Dahl på 1880-talet och hon hade
posten hemma hos sig. Sedan tog Kantos Hult-
quist hand om den och posten flyttades tie
Skeansluga. På 1920-talet inrystes posten i
Kyrkebo och fänjunkare Andersson var post-
mästare. Den första postiljonen i Gällaryd
var Johannes från Fällöna på 1850-60-talen.
Efter honom kom Karl för, som även var
kyrkväktare och denne gick tie omkring
1912. Då körade det även bli utbärning. Inman
dess stod fjärdings och delade ut posten
inmanfö bönen i kyrkan på söndagen

vid utbärningen blev det varannandagspost
(Gunnarbo - Sötåsa - Gölsebo - Gunnarbo - Björnkult
Skarvuds - kyrkan). Det sista året utökades
sträckan med Risbygd, Måbäck och Högavålen.
Omkring 1910-12 var även Horda utgångspunkt
för posten. På 30-talet blev det daglig postgång;
samtidigt blev det poststation; o. s. v.

Andreas på Gårdsjön och Israel på Bäckåsen
hette från byskollärare men småskollärare Karlson
var den första stadgenlige läraren.
En fast skollärare blev tillsatt 1893, det var kanto-
rflutqvist. Terminen började 1 aug. och höll på
till in i december. Dagen i skolan delades upp
så att 9-11 lästes testamentet och katekesläxan för-
hördes. 11-12 var det måldidsrast och under efter-
middagens timmar 12-4 sysslade man med övriga
saken.

I Gunnarbo var det fast skola med gemensam
lärare med Gållavärd. 1893 byggdes småskolorna i Bäckåsen o. Kyrkåsen.